

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Iurisdictione Episcoporum Germaniae

Wintzler, Christoph

Coloniae, 1614

38. An laicus possit esse Consiliarius vel assessor ecclesiastici & è contra?

urn:nbn:de:hbz:466:1-10387

*dudum. x. de Elect. c. cum ab ecclesiarum. x. de offi. or-
dinar. vti sub Archiepiscopatu Coloniensi, vbi
beneficiales, matrimoniales & reliquæ ecclesia-
sticæ causæ, quæ iudicialem requirunt indagi-
nem, ad tribunal siue forum Archiepiscopi siue
Archidiaconorum, ad quos institutio, & desti-
tutio super viribus beneficiorum, vel matrimo-
niorum, vel similibus cognitio proprie perti-
net, remitti debent, Stat. prouinc. fol. 510. & 538.
Anno 1599. in Synodo renouata, Etsi in huius
causis cum Episcopo concurrat, præuentioni
locus est, & nisi de ea constet, ratione maioritatis
Episcopus præfertur. Nicol. miles in repertor.
Verb. Episcopus. per Io. And. in c. pastoralis. 1. gl. x. de offi.
ordinar. & in aliis pluribus casibus, in quibus Ar-
chidiaconus nihil potest, quos vide apud Berta-
chum. in tract. de Episcop. lib. 4. per aliquot partes.*

TITVLVS XXXVIII.

An laicus possit esse Consiliarius vel af-
fessor ecclesiastici & e contra.

1. **I**N causa mere civili laicus ex commissione Ec-
clesiastici potest iudicare, secus in causa spiri-
tuali.
2. In qua tamen potest esse Consiliarius.
3. Consiliarij per se jurisdictionem non habent.
4. In Curia Leodiensi Ecclesiastica laici & coniugati
assident Officiali, In curia Coloniensi Clerici &
celibes.
5. Clericus potest esse Consiliarius Principis secu-
laris.

1. **A**UT in causa seculari & mere ciuili, & potest laicus non tantum consulere, sed etiam ex commissione iudicis ecclesiastici iudicare *gl. in c. 2. vbi & Panor. num. 4. x. de iudic. aut in causa spirituali & mere ecclesiastica nec iudex, d. c. 2. nec arbiter esse potest. c. contingit. vbi*
2. *Dd. x. de arbit. sed bene consiliarius siue affessor, Panor. d. c. 2. num. 13. Philip. Franc. in c. 1. in princ. de procur. in 6. Marta de iurisd. eccles. & secul. part. 4. cas. 174. per tot. quorum opinio communiter recepta est, Schrader. de feud. part. 10. sect. 13. num. 10. & seqq. quia isti per se iurisdictionem non habent, nec exercent, l. 2. de assessor. gl. in l. 1. ff. eod. Panor. d. num. 13. Schrader. d. loc. num. 53. nisi sub nomine & autoritate iudicis ecclesiastici, ita quod is iudicasse dicatur, c. qui facit. x. de regul. iur. in 6. vnde in curia ecclesiastica Leodiensi etiam laici & coniugati assident Officiali, sub cuius nomine omnia expediunt. In curia Coloniensi, clerici & coelibes, vt causas ecclesiasticas ex delegatione Officialis iuxta reformationem sub suo nomine cognoscere & decidere valeant, salua appellatione ad ipsum Officiale vti committentem. l. 1. in princ. & ibi. Bart. in §. fin. num. 2. ff. qui & a quo ap. Gail. lib. 1. obs. 121. num. 2. Ex diuerso potest etiam clericus esse consiliarius principis secularis. Panor. in c. sed nec. num. 7. in c. clericis. num. 9. & seq. x. ne cler. immis. se secul. negot. arg. auth. habita. ibi Episcoporum, Abbatum, Ducum, C. ne fil. pro pat. Ideoque Episcopi in Germania non inconsulte & ecclesiasticis & secularibus consiliariis in vno eodemque consilio vtuntur, fac. concord.*

concord. pat. Colo. art. 16. ibi, einen standhafftigen
 Rath von Geist- vnd Weltlichen personen / quo
 rectius vtramque jurisdictionem, & tam eccle- 7.
 siasticum quam politicum statum administrent.

TITVLVS XXXVIII.

De auocatione causarum.

1. **Q**uis possit causam auocare?
2. **Q**uidque sit expresse vel tacite.
3. Inferior auocationi superioris siue iusta siue in-
 iusta parere tenetur.
4. Si inferior iure proprio cognoscat, non obstante auo-
 catione valet quod agitur.

IS causam auocare potest, qui iudicare iussit, 1.
 vel manus imperium in ea iurisdictione ha-
 bet, l. iudicium soluitur. 58. ff. de iudic. siue infe-
 rior habeat ordinariam iurisdictionem, & i-
 dem tribunal cum superiore, vt Vicarius Epi-
 scopi, vt ibi Bart. Castrens. & alij Dd. c. vt nostrum,
 vbi Panor. num. 2. x. de appell. Marant. in specul. part.
 4. dist. 16. nu. 60. Capell. Tholos. quest. 481. & ibi Auf-
 frer. Gail. lib. 1. obs. 41. num. 3. siue non, vt delega-
 tus, vel potestas, siue iudex cum assessoribus, qui
 ex forma statutorum iurisdictionem habent,
 Bart. d. l. iudicium. num. 2. expresse, hoc est, 2.
 expressis verbis siue litteris ad inferiorem da-
 tis, vel tacite, cognoscendo, vel cōmittendo cau-
 sam, Gail. d. obs. 41. num. 11. & seq. Marant. d. dist. 16.
 nu. 58. Schrader de feud. part. 10. sect. 1. nu. 180. Et licet
 superior auocando aliquando nimium faciat,

E 4 nihil-